

32002L0074

L 270/10

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

2002.10.8.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2002/74/EK IRÁNYELVE

(2002. szeptember 23.)

a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 80/987/EGK tanácsi irányelv módosításáról

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 137. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽²⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak ⁽³⁾ megfelelően,

mivel:

- (1) A munkavállalók alapvető szociális jogairól 1989. december 9-én elfogadott közösségi charta 7. pontja értelmében a belső piac megvalósulásának a munkavállalók élet- és munkakörülményeinek javulását kell eredményeznie az Európai Közösségben, és ennek a javulásnak szükség esetén ki kell terjednie a foglalkoztatási rendelkezések egyes olyan elemeinek kidolgozására, mint a csoportos létszámcsoökkentés és a csőd esetén alkalmazandó eljárások.
- (2) A 80/987/EGK irányelv ⁽⁴⁾ célja, hogy minimális szintű védelmet biztosítson a munkavállalóknak munkáltatójuk fizetéseképtelensége esetén. E célból kötelezi a tagállamokat egy olyan intézet létrehozására, amely szavatolja az érintett munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítését.
- (3) A tagállamok fizetéseképtelenségről szóló jogszabályainak módosításai, valamint a belső piac fejlődése az említett irányelv egyes rendelkezéseinek kiigazítását igénylik.
- (4) A jogbiztonság és az átláthatóság érdekében pontosítani kell a 80/987/EGK irányelv hatályát, valamint egyes meghatározásait. Különösen a tagállamok számára engedélyezett lehetséges kizárásokat kell feltüntetni az irányelv rendelkező részében, a mellékletet pedig következképpen el kell hagyni.

- (5) Az érintett munkavállalók méltányos védelmének biztosítása érdekében, a fizetéseképtelenség meghatározását a tagállamokban kialakult új jogalkotási irányzatokhoz kell igazítani, és ez a fogalom magában foglalja a felszámoláson kívüli egyéb, a fizetéseképtelenséggel kapcsolatos eljárásokat is. Ezzel összefüggésben, a garanciaintézet felelősségének meghatározása érdekében a tagállamok megállapítják, hogy amennyiben a fizetéseképtelenség többféle fizetéseképtelenségi eljárást eredményez, azokat egyetlen fizetéseképtelenségi eljárás keretében kezeljék.

- (6) Biztosítani kell, hogy az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, 1997. december 15-i 97/81/EK irányelvben ⁽⁵⁾, az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelvben ⁽⁶⁾, valamint a határozott idejű vagy munkaerő-csökkentés céljából létesített munkaviszonyban álló munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségének javítását elősegítő intézkedések kiegészítéséről szóló, 1991. június 25-i 91/383/EGK tanácsi irányelv ⁽⁷⁾ hatálya alá tartozó munkavállalókat ne zárják ki ennek az irányelvnek a hatálya alól.

- (7) A több tagállamban tevékenykedő vállalkozások fizetéseképtelensége esetében és a munkavállalók jogainak az Európai Bíróság joggyakorlatával összhangban való megerősítése érdekében a munkavállalók jogbiztonságának szavatolására olyan rendelkezéseket kell hozni, amelyek egyértelműen meghatározzák, hogy melyik intézet felelős ilyen esetekben a követelések kifizetéséért, továbbá a tagállamok illetékes közigazgatási hatóságai közötti együttműködés céljaként a munkavállalók fennálló követeléseinek mielőbbi rendezését határozza meg. Biztosítani kell továbbá a vonatkozó intézkedések megfelelő végrehajtását a tagállamok illetékes közigazgatási hatóságai közötti együttműködésről szóló rendelkezés meghozatalával.

- (8) A tagállamok korlátozhatják a garanciaintézetek felelősségét, amennyiben ez összeegyeztethető az irányelv szociális céljával, és figyelembe veszi a követelések különböző szintjeit.

⁽¹⁾ HL C 154. E, 2001.5.29., 109. o.

⁽²⁾ HL C 221., 2001.8.7., 110. o.

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2001. november 29-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2002. február 18-i közös álláspontja (HL C 119. E, 2002.5.22., 1. o.) (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és az Európai Parlament 2002. május 14-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). A Tanács 2002. június 27-i határozata.

⁽⁴⁾ HL L 283., 1980.10.28., 23. o. A legutóbb az 1994-es csatlakozási okmánnyal módosított irányelv.

⁽⁵⁾ HL L 14., 1998.1.20., 9. o. A legutóbb a 98/23/EK irányelvvel (HL L 131., 1998.5.5., 10. o.) módosított irányelv.

⁽⁶⁾ HL L 175., 1999.7.10., 43. o.

⁽⁷⁾ HL L 206., 1991.7.29., 19. o.

- (9) A fizetése képtelenségi eljárások azonosításának megkönnyítése érdekében, különösen a határon átnyúló helyzetekben, rendelkezni kell arról, hogy a tagállamok tájékoztassák a Bizottságot és a többi tagállamot a fizetése képtelenségi eljárások azon típusairól, amelyek esetében a garanciaintézet beavatkozik.
- (10) A 80/987/EGK irányelvet ennek megfelelően módosítani kell.
- (11) Mivel a tervezett intézkedés céljait, nevezetesen a 80/987/EGK irányelv egyes rendelkezéseinek a vállalkozásoknak a Közösségben végzett tevékenységében végbe ment változások figyelembevétele érdekében való módosítását, a tagállamok szintjén nem lehet kellően megvalósítani, és közösségi szinten ezek a célok könnyebben elérhetők, a Közösség a Szerződés 5. cikkében előírt szubsidiaritás elvével összhangban intézkedéseket fogadhat el. A cikkben meghatározott arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem haladja meg a cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (12) A Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az irányelv végrehajtásáról és alkalmazásáról, különös tekintettel a tagállamokban kialakuló új foglalkoztatási formákra,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 80/987/EGK irányelv a következőképpen módosul:

1. a cím helyébe a következő szöveg lép:

„A Tanács 1980. október 20-i 80/987/EGK irányelve a munkáltató fizetése képtelensége esetén a munkavállalók védelméről”;

2. az I. szakasz helyébe a következő rendelkezés lép:

„I. SZAKASZ

Hatály és fogalommeghatározások

1. cikk

(1) Ezen irányelvet a munkaszerződésből vagy munkaviszonyból származó, a 2. cikk (1) bekezdésének értelmében fizetése képtelen munkáltatókkal szembeni munkavállalói követelések esetén kell alkalmazni.

(2) A tagállamok ezen irányelv hatálya alól kivételes esetekben kizárhatják a munkavállalók bizonyos kategóriáinak követeléseit egyéb olyan garanciaformák fennállása esetén, amelyekről megállapítást nyert, hogy a munkavállalónak az ezen irányelvből származó védelemmel azonos védelmet nyújtanak.

(3) Amennyiben a tagállamokban egy ilyen rendelkezés a nemzeti jog alapján már alkalmazandó, a tagállamok továbbra is kizárhatják ennek az irányelvnek a hatálya alól:

- a) a természetes személy által alkalmazott háztartási alkalmazottakat;

- b) az olyan halászokat, akik bérezése a bevételből való részesedés formájában történik.

2. cikk

(1) Ezen irányelv alkalmazásában fizetése képtelen a munkáltató, amennyiben a munkáltató fizetése képtelensége alapján az adott tagállam törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései szerinti kollektív eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet terjesztettek elő, amely a munkáltató vagyonának részleges vagy teljes lefoglalásával, valamint felszámoló vagy hasonló feladatot ellátó személy kinevezésével jár, és az említett rendelkezések alapján az illetékes hatóság:

- a) elhatározta az eljárás megkezdését; vagy
- b) vagy megállapította, hogy a munkáltató vállalkozása vagy üzeme végleg megszűnt, és a rendelkezésre álló eszközök nem elegendőek az eljárás megkezdésének biztosítására.

(2) Ezen irányelv nem sérti az egyes tagállamok jogszabályaiban szereplő munkavállaló, munkáltató, díjazás, megszerzett jogosultság és jövőbeli jogosultság kifejezések meghatározásait.

Mindamellett a tagállamok nem zárhatják ki ezen irányelv hatályából:

- a) a 97/81/EK irányelv szerint részmunkaidőben dolgozó munkavállalókat;
- b) az 1999/70/EK irányelv szerint határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazott munkavállalókat;
- c) a 91/383/EGK irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerint munkaerő-kölcsönzésre irányuló munkajogviszonnyal rendelkező munkavállalókat.

(3) A tagállamok nem írhatnak elő minimális időtartamot a munkaszerződés vagy a munkaviszony tekintetében azokra a munkavállalókra nézve, akik ezen irányelv alapján terjesztenek elő követeléseket.

(4) Ez az irányelv nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy a munkavállalók védelmét kiterjesszék a fizetése képtelenség más eseteire is, például a kifizetések tényleges és tartós leállítására, amelyet az (1) bekezdésben említett eljárásoktól eltérő, a nemzeti jog rendelkezései szerinti eljárásokkal állapítanak meg.

Ezek az eljárások ugyanakkor nem járnak garancianyújtási kötelezettséggel a többi tagállam intézeti számára a IIIa. szakaszban említett esetekben.”;

3. a 3. és 4. cikk a következőképpen módosul:

„3. cikk

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 4. cikk alá tartozó garanciaintézetek biztosítsák a munkavállalók munkaszerződésből vagy munkaviszonyokból származó, fennálló követeléseinek a kielégítését, és amennyiben a nemzeti jog ezt előírja, a végkielégítést is a munkaviszony megszűnése esetén.

A garanciaintézet által átvállalt követelések azok a fennálló fizetési követelések, amelyek a tagállamok által meghatározott időpont előtti és/vagy – adott esetben – utáni időszakra vonatkoznak.

4. cikk

(1) A garanciaintézetek 3. cikkben említett felelősségét a tagállamok korlátozhatják.

(2) Amennyiben a tagállamok az (1) bekezdésben említett lehetőséget választják, akkor meghatározzák annak az időszaknak a hosszát, amely alatt a garanciaintézet köteles kifizetni a fennálló követeléseket. Ez az időszak azonban nem lehet rövidebb, mint a 3. cikkben említett időpont előtt és/vagy után a munkaviszony utolsó három hónapjára járó fizetési igényre vonatkozó időszak. A tagállamok ezt a három hónapos minimális időszakot beszámítják a legalább hat hónapos referencia-időszakba.

A legalább 18 hónapos referencia-időszakot előíró tagállamok nyolc hétre korlátozhatják azt az időszakot, amely alatt a garanciaintézet teljesíti a fennálló követeléseket. Ebben az esetben a munkavállaló számára a legkedvezőbb időszakokat alkalmazzák a minimális időszakok kiszámítására.

(3) Ezenkívül a tagállamok felső határt állapíthatnak meg a garanciaintézet által teljesítendő kifizetésekre. Ezek a felső határok nem lehetnek alacsonyabb mértékűek, mint ami szociálisan összeegyeztethető ezen irányelv szociális céljával.

Amennyiben a tagállamok ezt a lehetőséget választják, tájékoztatják a Bizottságot a felső határ meghatározásának módjairól.”;

4. a következő résszel egészül ki:

„IIIa. SZAKASZ

Transznacionális esetekre vonatkozó rendelkezések

8a. cikk

(1) Amennyiben egy, legalább két tagállam területén tevékenykedő vállalkozás a 2. cikk (1) bekezdése szerint fizetésképtelenné válik, akkor a munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítéséért annak a tagállamnak az intézete felelős, amelynek területén az érintett munkavállalók rendszerint dolgoztak vagy dolgoznak.

(2) A munkavállalók jogainak mértékét az illetékes garanciaintézetre vonatkozó jog határozza meg.

(3) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy az (1) bekezdésben említett esetekben a 2. cikk (1) bekezdésében említett fizetésképtelenségi eljárással összefüggésben hozott döntéseket – amely eljárás megindítását egy másik tagállamban kérelmezték – figyelembe vegyék a

munkáltatónak az ezen irányelv szerinti fizetésképtelenségének megállapításakor.

8b. cikk

(1) A 8a. cikk végrehajtása céljából a tagállamok rendelkeznek az illetékes közigazgatási hatóságai és/vagy a 3. cikkben említett garanciaintézetek között a megfelelő információk cseréjéről, lehetővé téve különösen annak a garanciaintézetnek a tájékoztatását, amely a munkavállalók fennálló követeléseinek teljesítéséért felelős.

(2) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot, valamint a többi tagállamot az illetékes közigazgatási hatóságai és/vagy a garanciaintézeteik pontos adatairól és elérhetőségéről. A Bizottság ezt az információt a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi.”;

5. a 9. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„Ezen irányelv végrehajtása semmiféle körülmények között sem indokolhatja a tagállamok jelenlegi helyzetéhez képest történő visszalépést, valamint az irányelv hatálya alá tartozó munkavállalók általános védelmi szintjének csökkenését.”;

6. a 10. cikk a következő ponttal egészül ki:

„c) a 3. cikkben említett fizetési kötelezettséget vagy a 7. cikkben említett garanciakötelezettséget elutasítsák vagy korlátozzák, amennyiben a munkavállaló maga vagy közeli hozzátartozóival együtt a munkáltató vállalkozása vagy üzeme jelentős részének tulajdonosa volt, és jelentős mértékben befolyásolta annak tevékenységeit.”;

7. a következő cikkel egészül ki:

„10a. cikk

A tagállamok értesítik a Bizottságot, valamint a többi tagállamot az ezen irányelv hatálya alá tartozó nemzeti fizetésképtelenségi eljárások típusáról, valamint minden velük kapcsolatos módosításról. A Bizottság ezeket a közleményeket az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* teszi közzé.”;

8. a mellékletet el kell hagyni.

2. cikk

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2005. október 8-a előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Az első albekezdésben említett rendelkezéseket a munkáltatók minden, e rendelkezések hatálybalépését követően jelentkező fizetésképtelensége esetében alkalmazzák.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

5. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

3. cikk

Ez az irányelv az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2002. szeptember 23-án.

4. cikk

A Bizottság legkésőbb 2010. október 8-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelvnek a tagállamok általi végrehajtásáról és alkalmazásáról.

az Európai Parlament részéről

az elnök

P. COX

a Tanács részéről

az elnök

M. FISCHER BOEL